

سفر برضا بطانه مخصوص

مخطوطات

محرری :

یلوران حضرت پادشا هییدن وارکان حریمه میرلوا لزندن

بارون فون در غولتس

مترجمی : ارکان حریمه قول اغا لزندن

محمود شوکت

مکتب فنون حریم شاهانه مطبعه سنده طبع

و تمیل قلمشدر

فی ۲۷ شباط سنه ۱۳۰۱

— ❦ —
تحدیث نعمت ❦ —

امت عثمانیه ایچون عید اکبر سعادت اولان روز جلوس
مینت مانوس حضرت پادشاهیدن برو تنسیق امور دولت
وتعمیم علم و معرفت امر اہمنہ بالذات مصروف بیوریلان
ہمات عالیہ وتشویقات غیر متناہیہ شہریاری بی مقام
تحدیث نعمتہ لسان توقیر و محمدتہ یاد و تذکار ایتمک
قابل دکدر . جہلہ محسنات عصریہ شاہانہ دن
بریشی دخی مدار سلامت دولت و مملکت اولان قوہ
عسکریہ نک یکیدن احیاسنہ ابدال بیوریلان مساعی
متوالیہ خلافتینا ہی اولوب شو آز بر مدت ظرفندہ
قوہ جنودیہ مزک یار و اغیاری ولہ وحیرتہہ براقہ جق
صورتہہ کسب ایلدیکی انتظام فوق العادہ مجرد
ولی نعمت بی منت پادشاه فاروقی خصلت افندمز
حضرتلرینک ثمرہ اقدامات جلیلہ لریدر . بونجہ
مساعی مشکورہ تاجداریلرینی کور میکلہ تنویر دیدہ
افتخار و محمدت ایدن و علی الخصوص عبا کر شاہانہ لری
سلکتنہ منتسب اولہ رق کند و لرچی آغور میامن موفور

ظل الیهیدہ ہر آن وزمان فدای جانہ حاضر و آمادہ
بولنق و وظیفہ مفتخرہ سیلہ موظف بیلانر ایچون
اثر عالمپسند ولی النعمی یہ امتثال ایتک فرض عین
اولشدر . اشته ارزوی محاسن شمول حضرت
پادشاہیدن بولنان نشر معارف عسکریہ یہ علی
قدر الاستطاعہ بر خدمت ناچیز دہ بولنق اوزرہ
شور سالہ نک ترچہ سنہ مسارعتی وظیفہ ذمت عبودیتہ
موافق بولد م . ہمان جناب قادر لایزال پادشاہ
عسکری پرور و شہریار معرفتکسترولی نعمت بی متمز
شوکتلو قدرتلو السلطان ابن السلطان * الغازی
عبدالمجید خان ثانی * افند من حضرت لرینی الی یوم القیام
کمال شرف و شان ایلہ اریکہ پیرای سلطنت و تبعہ وزیر
دستان شاہانہ لرینی عہد سعد اقتران خلافتینا ہیلمندہ
آسودہ نشین حضور و عدالت بیورسون آمین .

ارکان حربیہ قول اغازندن

ومکتب حربیہ خواجگانندن

محمود شوکت

— مقدمه مؤلف —

اراضی اوزرنده اجرا اولسه جق عملیات و حرکات
عسکریه یه دأر خریطه رده نظری اوله رق اید یله جک
تدقیقات اشناسنده فن حربك شعبات مختلفه سندن باحث
اولان بیوک کتابله مر اجعتله حل شبهه ایتمک ممکن
اولدیغندن بومثلهو حالاتده مکتب حریره شاهانه
شاگردانک مطالعه سنه مخصوص اولوق اوزره شوکوک
مخطره نك تحریرینه لزوم کورنمشدر .

بویله بر مخطره حرکات عسکریه اشناسنده برضابطک
مراجعت ایتمکه محتاج اولدیغنی کافه موادی جامع اولوق
لازم ایسه ده برنجی طبعنده بعض نواقص بولنه جغنی
وبونواقصک ایجق عمایا تدرده کشف اولنه یله جکی طبیعی
اولدیغندن مخطره مذکوره بی مطالعه ایده جک اولان
ضابطانک بو یابده کی ملاحظات مخصوصه لرینی مکتب
حریره شاهانه خوا جکانندن وارکان حریره قول
اخارندن بولسان مترجم کتابه خطا باء تحریر وارسال
اینلری رجا اولنور .

بو مخطره نك وقت سفرده ويا خود بيوك مانوره لر اثناسنده
 عسكره قوماندا ايده جك اولان ضابطان ايچون دخي
 هر حالده باعث استفاده اوله جغني اميد ايدرم .
 مخطره من كوره نك بعض فصللري مستقلأ تحرير ايدرك
 عاجز لينه معا وئتمده بولنان اركان حريمه قول اخلارندن
 سامي و يوز باشي هوبر و رشدي واركان حريمه ملازمي
 بهاء الدين افنديلر ايله فرانسسزجه و تركجه سني نظر
 مطالعهدن چكورن اركان حريمه بوشيسي جمدي واسعد
 افندياره وعلی الخصوص بعض فصللري يكي سدن ترتيب
 وياتر ييد ايدرك فرانسسزجه يازيلان متني خيلوجه
 اكمل و تعديل ايتش اولان مترجم مومي اليه عرض
 تشكرات ايدر وشوكوچك مخطره نك اكمل نواقصنه
 مدار ارق اوزره مواخذات خير خواهانه ايله تنقيد
 اولمسنی ارباب مطالعه يه خاصه توصيه ايلرم .

امضا

ياوران حضرت پاشاهيدن واركان

حريمه ميمرلوارندن

بارون فوندر غولتس

ج

افاده مترجم

مؤلف كتابك معلومات عسكريه سي با اراده پادشاهي
تركيه به ترجمه ايديلان (ملت مسلحه) سيله دخي ارباب
مطالعتهك معلومي اولوب كندوسي مملكتهزه
كاه ليدن بروآمال محاسن اشتمال حضرت شهر ياري به
موافق خد ماته بولنتمده وسايه معارفرايه حضرت
پادشاهيده مطبوعات عسكريه مزى تزيين ايدن اثار
نقيسه ومفيده به برضيمه اولوق اوزره بوكره دخي طبيعت
اراضيمز ايله تنسيقات عسكريه مزه نظراً ترتيب وتحرير
ايدليكي شو ومخطره بي عاجز زينه ترجمه ايتديره رك
استفاده كاه عمومي به عرض ايلكده ايسدد، مشار اليك
مقدمه سنده محرر اولديغي وجهله كتابك شو برنجي
طبعنده محتوياتجه بعض نواقصك وجودي طبيعي
اولديغي كبي ترجمه كتابده اصلنه مطابقتله برابر التزام
اختصار ايدلديكنه وبوحاله قلت بضاعه عاجزانه م
منضم اولديغنه ميني ترجمه مذكوره نك دخي
اغلاق واشكالدن وارسته بولنمديغي مقرر اولديغمدن

خواهش بکران ارباب مطالعه طرفدارند هر صورتله
 اولورسه اولسون کتاب مذکورہ دائر سرد اولنه جق
 ملاحظات وایدیله جک استیضاحات و مؤخذاتک نام
 عاجزی یه خطاباً ارسال بیورلسنی ابروجه رجا ایدر
 و کتابک قبل المطالعه خطا و صواب جدولنه نظراً تصحیح
 ایدلسنی توصیه ایلرم

ارکان حربیه قول اخارندن و مکتب

حربیه شاهانه خواجگانندن

محمود شوکت

فهرس تحليلي

برنجي فصل (نظام حرب - مثال: ياده برنجي فرقه نك

نظام حربى - مرتب لوالاى وسائره) صحيفه ۲ الى ۱۰

ايكيجي فصل (اغر لقلره نقليه قطار لرينك اصل

ترتيبى - كوچك آغراقى - بيوك آغراقى - نقليه قطار لرى)

صحيفه ۱۰ الى ۱۴

اوچيجي فصل (انقسام عساکر: پيشدار، دمدار، مفر زه لرى

قدم کلى، مستقل سواری لواوينا فرقه لرى - يورويش نظامى -

يون قولى نظامى - برنجي مثال - ايکيجي مثال - قطعات

عسکريه نك عقى - قطعات مزبور ه نك يول فولنه کير مسي ايچون

اقتضا ايدن زمان - قطعات ارا سنده براغيله جق مسافات يعنى بعدلر

- صنوف نلته دن مرکب اولان مختلف يورويش قوللرينك عقى)

صحيفه ۱۵ الى ۳۰

درديجى فصل (يورويشك اجراسى - يول انتخابى -

قطعات مختلفه نك برکونده قطع ايده چكى مسافات - يورويشك

سرعتى - يورويش ترتيباتى - ياده سواری وطويچينك اجتماع

نظاملرى - يورويش اثناسنده کشف وامنيت خدمتيله بعض افادات

عوويه - دشمن ظهورنده پيشدارك طوتديجى موقع - دمدارک

صورت حرکتى - باش قوماندانک بولندجى موقع - بيوك آغراقى

ايه نقليه قطار لرينك وجه حرکتى) صحيفه ۳۰ الى ۴۸

بشېجى فصل (بر يورويش امرينك باشلوجه محتوياتى -

بر يورويش امرينك صورت تحريرينه دائر قواعده عموميه كه هر امره قابل تطبيقدر - بر يورويش امرينه مثال - يورويش امرينك كيلره ازمال اولنه جنجى - يول قولى نظامينك صورت تشكىلى همچون كيلر طرفندن امر و يريله جى - امر مذكوره زيلاً اداره عسكريه به دائر اوامر يونيه عنوانيله و يريله جك امره مثال) صحيفه ۴۸ الى ۶۱

التبجى فصل (يورويشدين و يا خود محاربه دن صكره فرقه طرفندن

ويله جك امرك باشلوجه محتوياتى - محاربه دن صكره قونا قده و آچيتمده قومق همچون برفرقة طرفندن و ييله جك امرك نمونه سى - امر مذكورك كيلره كوندريله جى) صحيفه ۶۱ الى ۶۷

يدنجى فصل (پيشدار قوماندانى طرفندن ايلرى قره غول

قوما ندانلرينه و يريله جك اولان امرك باشلوجه محتوياتى - اشجو امره مثال - امر مذكورك صورت اعلانى) صحيفه ۶۷ الى ۷۱

سكزنجى فصل (ايلرى قره غول قوماندانى طرفندن و يريله جك

امر ك باشلوجه محتوياتى - ايلرى قره غول امرينه مثال - امر مذكورك صورت اعلانى) صحيفه ۷۱ الى ۷۶

طقوزنجى فصل (قونا قلىر : قونا قلىر ك انواعى - عسكر ك

قونا قله يرلشد يرلمسى اصولى : دائر وى قونا ق محلى ، عيق قونا ق محلى ، عرضانى قونا ق محلى - قونا ق محللارينه عسكر ك وجه انقسامى - قونا ق محللارينك قطععات بينده صورت تقسيمى و مداركات - قونا قله رده خدمات داخليمه - برفرقة به

ژ

مخصوص قوناق برلرينك ترتيب وتنظيمي ايجون اعطا اولنه حق امرك نمونه سي - امر مذكورك كچله كوندريله جكي (صحيفه ۷۶ الى ۱۰۱

اوتجي فصل (آچيق وخيمه لي اردوكاهلر : افادات عموميه - آچيق اردوكاه انتخابي - آچيق اردوكاهلر ك شكل وامتدادى - خيمه لي اردوكاهلر ك شكل وامتدادى - آچيق اردوكاهلر ك ترتيبات وخدمات داخليله سي) صحيفه ۱۰۱ الى ۱۲۱

اون برنجي فصل (يورويش جدولى - جدول مشكوره مثال - بوجدوله دائر مظالمات) صحيفه ۱۲۲ الى ۱۲۳

اون ايكنجى فصل (ايلرى قره غوللر : افادات عموميه - ايلرى قره غول خدمت ك صورت ايقاسى - مختلف اصوللر : (۱) ايتاليا اصولى (۲) فرانسه اصولى (۳) ايتاليا اصولى (۴) اوستريا اصولى (۵) روسيه اصولى (۶) قزاق اصولى) صحيفه ۱۶۳ الى ۱۳۹

اون اوچنجى فصل (تجسس وكشف خدمتى : هم يورويش لرده وهمده ايلرى قره غوللرده قابل تطبيق واستعمالدر) صحيفه ۱۳۹ الى ۱۴۲

اون دردنجى فصل (عسكرك مخصصات و ججخانه سي : مخصصات - عسكرك ارزاق و مأكولاتنى تدارك ايتمك اصولى - عسكرك اهالى به اعاشه ايتدرلمسي ، انبار اصولى ، ارزاقك تكايف حرييه عينيه طرحيله تداركى ، ارزاقك اداره عسكريه قافله لرى ايله جلمى ، عسكرك احتياط تعيينات توزيعى - وسائط و خدمت نقليله نك

اصول ترتیبی - بر فرقه عسکریه نك وسايط نقلیه سنك صورت ترتیبه
 دائر مثال - اداره عسکریه قافلہ لرینك صورت حرکتی مبین جدول
 خطی - جدول مذکورہ دائر تعریفات - ارزاق نقلندہ قاعدہ
 عمومیہ - جخانہ نقلیاتی - جخانہ قولری (صحیفہ ۱۴۲ الی ۱۶۰)
 اون بشنجی فصل (منزل خطلرینك وبونلرہ عائد

خدمتک اصول ترتیبی - استانبول و دده اغاج ایله بالقان
 بیندہ بر منزل خطنك صورت ترتیب و تنظیمہ دائر مثال - اشبو منزل
 خطی اوزرنده دده اغاجدن قرانلغہ ارزاق نقلندہ دائر مثال (صحیفہ
 ۱۶۱ الی ۱۶۷)

اون التبی فصل (شمندوفر ایله سوقیات عسکریه -
 انای سفردہ ممالک شاهانہ ده تشکیلی لازم اولان شمندوفر قومسیونری
 - نقلیات عسکریه قطار لرینك صورت حرکتی مبین جدول خطی
 - جدول مذکورہ دائر تعریفات - عسکرک قطار لہ صورت تقسیمی
 - بر قول اردونك انای سفردہ شمندوفر ایله سرحدہ صورت سوقی)
 صحیفہ ۱۶۷ الی ۱۷۶)

اون یدنجی فصل (عسکری تلغرافی - دائمی و موقت
 خطلر - مرکز عربہ سی - طولاب عربہ سی - دیرک عربہ سی -
 تلغراف الفیامی - تلغراف ارقامی - تلغراف فغاند لردہ مستعمل اشارات -
 تلغراف خطلرینك تجزیب و تعمیری - تلفون و تلغراف رصدی
 حقیقہ مطالعہ (صحیفہ ۱۷۶ الی ۱۸۴)

اون سسکزنجی فصل (بعض قواعد حربیہ -

ط

بیاده : افادات عمومیہ - طاہور الای لوا و فرقه نیک محاربہ نظاملری -
 محاربہ نیک صورت اجراسی : تعرض ، مدافعه - حرب تدافعی بہ
 دائر تیبہ - سواری : افادات عمومیہ - سواری بلوکنک
 و سواری الای الیہ سواری لوا و فرقه سنک محاربہ نظاملری - ایاقده
 جنک - طویچی : افادات عمومیہ و محاربہ نظاملری - طویچی
 مرہیلرینہ دائر معلومات - طویچی محاربہ سنک ادارہ سنہ دائر بعض
 قواعد عمومیہ - طویچی آتشنک ادارہ نی - سواری فرقه سنہ
 مر بوط طویچی - صنوف ثلثہ نیک مجتمعاً محاربہ سنہ دائر

بعض قواعد عمومیہ - افادات عمومیہ - هجوم : مطالعات
 عمومیہ - اتنای هجومده اعطا اولنہ جق اوامرہ دائر مثالر - قورشون
 قلبی الیہ یازیلہ جق تذکرہلر - راپورظلر - کوندریلہ جک راپورظلرہ
 مثال - مدافعه : مطالعات عمومیہ - بر موضعک مدافعه سنہ
 دائر اعطا اولنہ جق امرہ مثال - امر مذکورک صورت اعلانی
 - تیبہ - یان موضعلر - یان موضعلرده بولنسی لازم اولان
 شرائط (صحیفہ ۱۸۴ الی ۲۰۶

اون طقوزنجی فصل (اتنای محاربہ دہ جہانہ تدارکی

- بیاده - سواری - طویچی) صحیفہ ۲۰۶ الی ۲۶۳

یکرمنجی فصل : خدمت صحیہ (صحیفہ ۲۶۳ الی ۲۶۹)

یکرمی برنجی فصل : وقت سفردہ افراد و حیواناتدن

حاصل اولان نقصانک صورت اکالی (صحیفہ ۲۶۹ الی

ی

یکرمی ایکنجی فصل (استکشافات عسکریه : بولرک

وتمدن وفرلک و میاہ جاریہ ایہ معبرلرک و مسکون محللرک و اورمانلرہ
ایچق یرلرک و چارلرقلرلہ سلسلہ جبالک و مواضع عسکریہ نک (میدن
مخاریہ موضعی ایہ پیشدار و مدار موضعلری) استکشافی —
ذمدار ایچون موضع استکشافنہ دائر تسمہ — قطعات مختلفہ ایچون
انخاب اولنہ ایچق مواضعہ جیبہ نک طول اصغری — استکشافات
لایحعلری — استکشاف لایحہ لریند مثال) حقیقہ ۲۷۲ الی ۲۸۷
یکرمی اوچنجی فصل : سوق الجیشہ دائر بعض قواعد
(حقیقہ ۲۸۷ الی ۲۹۹)

یکرمی دردنچی فصل (استحکاماتہ دائر تزیہات :

بیوک قلعہ لر — توقیف قلعہ لری — استحکامات جسیہ — هجوم
و مدافعہ — محاصرہ نک صورت ادارہ سی — مدافعہ نک
صورت ادارہ سی — محاصرہ پارقلرینک ترکیباتی : روسیہ ک
اوسٹریا ک ایتالیا — محاصرین و مدافعینہ لازم اولان جہانہ نک
مقداری — استحکامات حقیقہ : بروفلک مناقشہ سی
— حفر و املا موازندہ سی — اک زیادہ استعمال اولان پروفیلار :
عادی متریسلر — سریع متریسلر — اوچی متریسلری — عملہ نک
اصول ترتیبی — طوپ موقعلری : قاعدہ عمومیہ — سریع
طوپ موقعی — مکمل طوپ موقعی — عادی نعلر — مسطحلر :
قویور — اوق طابیبہ — آی طابیبہ — یارم ردوت —
برلوکلک استحکام — برطابورلق استحکام — مدافعینک قوتی

ك

— مواضع استحکامه يد هجوم — طوبجینک وظیفه سی — مواضع
استحکامه بی مدافعه (صحیفه ۲۹۹ الی ۳۴۰)

یکرمی بشنجی فصل (عسکری کوپر بیلگی : نهرلده

مرو رنقطه سنک واستعمال اولنه جق وسائطک تعیین وانخایی

— نهرک استکشافی — طبیعی یکید لک تخریبی — عسکری

کوپر بیلری : کناز کوپر بیلر — سپت کوپر بیلر — عربده کوپر بیلر

— صل کوپر بیلر — نهر لردن یکمک : عسکری کوپر بیلردن

یکمک — اجسام سابعه ایله نهر لری یکمک — طبیعی یکید لردن

یکمک — انجماد ایتش نهر لردن یکمک — یوزه رک یکمک —

کوپر بیلرک تخریب و تعمیری (صحیفه ۳۴۰ الی ۳۵۶)

یکرمی التنجی فصل : شمند و فر خطرینک تخریبی (صحیفه

۳۵۶ الی ۳۵۸)

یکرمی یدنجی فصل (ممالک شاهانه ده بولنان تلغراف

مرکز لری : اوروبای عثمانیده بولنان تلغراف مرکز لری —

اسپای عثمانیده بولنان تلغراف مرکز لری — یمن وحجاز ایله طرابلس

غرب ولایتلرنده بولنان تلغراف مرکز لری (صحیفه ۳۵۸ الی ۳۷۶)

یکرمی سسکزنجی فصل (ممالک شاهانه ده بحرأ سفائن

ایله وبرأ شمند و فر لرایله نقلیاته دائر معلومات :

دوتنای هابونک مرکب اولدینی سفائن حر بیه و نقلیه — زرهل

ل

- فرقتیندر — زرھلی قوروتلر — اخشاب فرقتیندر — زکاب واپورلری
 — بیوک واپورلر — سرعت واپورلری — اداره مخصوصه
 واپورلری — لوید قوسپانیہ سی واپورلری — شمندو فرخطرلی:
 استانبول و صارم بک خطبی — سلانیک و متروویچہ خطبی —
 قله لی بورغاز و دده اغاج خطبی — طرنوہ سکمنلی خطبی —
 حیدر باشا خطبی — از میر آبدین و سرای کوی خطبی — از میر قصبہ
 والا شہر و خطبی — طور بہ لی و تیرہ خطبی (صحیفہ ۳۷۷ الی ۳۹۳)
 بکر می طقوزنجی فصل : دولت علیہ عثمانیہ نك قوہ دائمہ
 و احتیاطیہ سی (صحیفہ ۳۹۴ الی ۳۹۵)
 اوتوزنجی فصل : عسکری استاد یاسی و مقیاس (صحیفہ
 ۳۹۵ الی ۳۹۷)
 اوتوزنجی فصل : شفرہ اصولیہ مخبرہ (صحیفہ ۳۹۷ الی ۴۰۰)

متن کتابدہ مستعمل بعض اشارات :

- ۳ ی ۲ بیادہ اوچنجی الایک ایکنجی طاہوری
 ۶ ی ۵ سواری انجی الایک بشنجی بلوکی
 طوی ۲ ۳ ۱ طویچی ایکنجی الایک اوچنجی طاہورینک برنجی بلوکی
 طوی ۳ ۲ طاغ طویچی اوچنجی الایک ایکنجی طاغ بطریہ سی *

خطا و صواب جدولی

صواب	خطا	سطر	حقیقه
میرلوا (د) باشا	میرلو (د) بك	۱	۳
ویاخیانی اردو کا ہندہ	ویا اردو کا ہندہ	۱۶	۱۱
ایلر ولیہ رك	ایلر و بہ لید رك	۱۲	۱۶
محافظہ اولمق اوزرہ	محافظہ اولمق اوزرہ	۱۲	۳۱
ایدلنیکندہ	ایدلنیکندہ	۳	۳۲
قونمش اولدی بی	قوناق ایدیلان	۴	۳۴
قونان	قوناق ایدن	۶	۳۴
زمان توز یعنی	زمان توز یعنی	۱۲	۴۰
اولہ من	اولنہ من	۱۷	۴۳
مہم نقطہ لر	مہم نقطہ	۲	۴۵
غربندہ	غرب شما لیسندہ	۸	۵۶
وولیا و جندہ	خناسکویک شمال	۱۰	۶۶
	طرفندہ کی تپہ دہ		
تہدید ایلدی کی	تہدید ایلدی کی	۱۳	۸۱
دخی بیادہ	دخی بیادہ	۱۸	۹۶
	ہلال اجر جمعیتہ	۹	۹۹
برنجیہ مرکزی	منسوب برمنغر زہ		
برترن	برتردن	۱۴	۹۹
اردو کا ہلر	اردو کا ہلرہ	۷	۱۰۱
عسکر	عسکر یہ	۱۰	۱۰۲
ایلری قرہ غول	ایلری قرہ	۱۴	۱۲۴
سیارنجس قولاری	سیار قولاری	۱۸	۱۲۹
اسلم	اسلم	۷	۱۴۷

ن

صواب	خطا	سطر	صفحه
ججخانه	ججخا	۱۱	۱۰۸
خطی اوزرنده	خطی اوزره	۱۲	۱۶۶
صوفیلی	صوفیلز	۵	۱۷۱
صوفیل	صوفیلر	۱۵	۱۷۱
تردده	ترده	۱۵	۱۸۷
موضع	موضوع	۶	۱۹۳
اتیلدر	ایدرلر	۱۳	۲۰۱
دشمن	دشمنه	۷	۲۰۲
یاغودینه به	یاغودینه	۱۸	۲۳۹
ساحل عزیزنده	بولنیلان ساحله نظراً	۱۳	۲۷۵
محللر دشمن مواجسه	محللر کوری	۱۵	۲۷۵
سنده کوری			
بر سر کوری	بر کوری	۱۷	۲۷۵
استیعاب	استعاب	۱۰	۲۷۶
صفحه ۲۵۰	صفحه ۲۱۶	۱	۲۸۰
چکمهکله	چکمهکه	۱۳	۲۹۷
توقیفه	توقیفه	۷	۳۱۶
استحکام ضابطانی	بر استحکام ضابطانی	۵	۳۳۳
موانع صنعیه	مواقع صنعیه	۲	۳۳۵
موانعه	مواقععه	۹	۳۳۶
موانع	مواقع	۹	۳۳۶
قره اعاج (قوزیه)	قره اعاج	۱۵	۳۷۱
شطره	شاطره	۵	۳۷۲
فتح بلند	فتح بلند	۱۰	۳۷۸

سفر برضا بطانہ مخصوص

مخطرات

محرری :

مکاتب مسکریہ مفتش عمومی بیروا

فوندر غولتس پاشا

مترجمی : ارکان حربیہ قول اغارندن

محمود شوکت

مکتب فنون حربیہ شاہانہ مطبعہ سندھ طبع

ایڈلشدر

۲ کانون اول سنہ ۱۳۰۱ فی ربیع الاول سنہ ۱۳۰۳

برنجی فصل

نظام حرب

هر اردو تشکیلاتده «قول اردو» ویا «بیاده
فرقه سی» اساس تشکیلات اخاذ قلوب هر بر اردو یه
بر ویا بر فاج سواری فرقه سی ربط و الحاق اول نور
صنوف ثلثه عسکریه دن ترکیب ایدن هر بر قوه
عسکریه نك اقسام منتظمه سیله سلسله مراتب
عسکریه سنك صورت ترتیب و تنسیقی ارائه ایلک
اوزره بر نظام حرب ترتیب قلمسی اهم امور دندر .

مثال :

(بیساده برنجی فرقه نك نظام حربی)
فرقه قوماندانی فریق (ب) پاشا
ارکان حربیه رئیس بیکباشی (ج) نك